

Kronik

april - juni 1997

Ny lov om Pligtaflevering

Den 27. maj 1997 blev lovforslag nr. 185 om pligtaflevering af udgivne værker enstemmigt vedtaget i Folketinget. Loven, der træder i kraft 1. januar 1998, blev underskrevet af Dronningen 10. juni.

I den forbindelse bringes her førstebibliotekar for Danske Afdeling, Grethe Jacobsens afsluttende afsnit fra antologien *Den trykte Kulturarv. Pligtaflevering i 300 år*, som udkommer i 1997:

Status maj 1997

Loven er af kulturministeriet betegnet som et "dramatisk spring lovmæssigt" og umiddelbart virker den nyskabende og revolutionerende, og dog er der noget meget traditionelt over den - i ordets positive betydning. Den forudsætter en 300-årig tradition, hvilket i sig selv ikke er rosværdigt. Mere betydningsfuldt er det, at den fortsætter en 216-årig tradition, fra loven af 1781, om at indsamle tryksager med det formål at dokumentere kulturarven ved at opbygge en nationalsamling, og en 204-årig tradition, begyndende i 1793, med at stille denne nationalsamling til rådighed for alle landets indbyggere. Det nyskabende er, at man er gået væk fra at betegne udgivne værker indirekte - ved at kalde dem trykte værker - til at betegne dem direkte, og at loven tager højde for fremtidige udviklinger ved at forlange, at "Pligten gælder

uanset det medium, som er anvendt ved eksemplar fremstillingen" (§ 1). Der ligger også en stille revolution i samme paragrafs sætning om, at der "Af værker, der udgives her i landet, skal afleveres to eksemplarer til en pligtafleveringsinstitution".

Hermed anerkendes i pligtafleveringssammenhænge enevældens ophør for 148 år siden og demokratiets sejr i 1901 for den udøvende magt ved at tillægge ministeren ret til at udpege og dermed også ændre traditionen for modtagere af pligtaflevering. Det Kongelige Biblioteks 300-årige og Statsbibliotekets 95-årige ret til at være modtagere af pligtaflevering skal de to institutioner nu gøre sig fortjente til, og det er meget sundt at skulle gennemtænke sin funktion og skulle argumentere for den.

Hvad er den store udfordring ved den nye lov? Som leder af Danske Afdeling, der, siden den blev oprettet i 1780, har haft ansvaret for at administrere de skiftende pligtafleveringslove, ser jeg udfordringen først og fremmest i at få indsamlet det rette antal udgivne værker i deres originale form og stille dem til rådighed for nationen. Tryksager, værker på mikrofilm eller -fiche, på disketter eller cd-rom'er kræver ikke den store ændring i opfattelsen af, hvad der skal indsamles og registreres. Udfordringen ligger i de mange informationer på nettet, der - ved at blive lagt på nettet - må siges at være offentliggjort. Hvor mange og hvor ofte skal de indsamles?

Et kodeord for disse informationer er netop, at de er dynamiske, dvs. de ændres konstant og et aftryk, enten på diskette eller på papir, vil ikke vise dokumentets sande form på samme måde som et værk på papir, film eller diskette, der stilles til rådighed. Loven definerer det afleveringspligtige som "en afgrænset mængde af information, som må betragtes som en afsluttet og selvstændig enhed" (§1 stk. 2). Sådanne værker er der mange af på nettet, da også netudgivere er opvokset i en trykkultur. Men på et eller andet tidspunkt i den ikke så fjerne fremtid må de institutioner, der har med pligtaflevering at gøre, tage stilling til den ændrede måde at udgive informationer og meddelelser på. Heldigvis er der i bemærkningerne til lovforslaget gjort opmærksom på dette, og det indstilles, at databaser med tiden inddrages under pligtafleveringen.

Nogle af de tanker og især bekymringer, bibliotekarerne i årene op til 1902, og især 1910'erne og 1920'erne, har haft vedrørende de store mængder informationer, der skulle indsamles, registreres og bevares, har den nuværende generation også gjort sig. Forhåbentlig forhindres, at historien fra 1920'erne gentager sig, nemlig at man ud fra et vagt begreb om den rette "litteratur" kasserer udvalgte dele. Skal der vælges, skal arkivprincippet følges. Alt skal repræsenteres. Så kan man bestemme, at man kan nøjes med formelt udvalgte eksempler af visse kategorier af udgivne værker, og en komplet samling af andre.

Endelig er der tekniske problemer at løse: hvordan sikrer man sig alle værker på internettet, der hører hjemme

i nationalsamlingen, og hvordan opbevarer man digitale værker? Det digitale medium er måske det mest ustabile af alle medier for udgivne værker. Historien har lært os, at papir under optimale forhold kan opbevares i 1000 år og fotografi i over 150 år, hvorimod erfaringerne med digitale medier er blandede og kortvarige. De tekniske problemer er dog de mindste af det.

Umiddelbart virker den digitale teknologi som noget meget nyt og fremmed. Måske kan det hjælpe at sætte den teknologiske udvikling i pligtafleveringsperspektiv. Grundlaget for computere og netværk er elektricitet og telefoni; begge tekniske opdagelser, der blev gjort, mens 1832-loven var i kraft. Det samme gælder levende billeder, der dog for alvor blev udbredt i den periode, der dækkes af 1902-loven. Elektriske regnemaskiner og mikroprocessorer blev udtænkt, mens 1927-loven har været i kraft, så computernetværket har lange rødder teknisk. Intellektuelt og socialt er vi alle på begynderstadiet med hensyn til at udnytte det at meddele os til omverdenen, og det bliver pligtafleveringsinstitutionernes udfordring at følge med denne tilpasning til et nyt medium, så kulturarven bevares.

Tænk, hvis vi havde haft pligtaflevering allerede i 1482, da den første bog blev trykt i Danmark!

Farvel til de islandske håndskrifter

En unik sag i dansk-islandsk kulturhistorie er nu afsluttet.

D. 19. juni 1997 blev en mærkedag i den tusindårige dansk-islandske historie. Da afholdtes i Islands Universitets festsal en usædvanlig højtidelighed under overværelse af Islands præsident og undervisningsminister og med deltagelse af ca. 40 særligt indbudte gæster fra Danmark, heriblandt 7 medarbejdere fra Det Kongelige Bibliotek. På Den Arnamagnæanske Kommissions vegne overrakte *rector magnificus* for Københavns Universitet, professor Kjeld Møllgaard, de to sidste håndskrifter af de i alt 1.807, som i henhold til statstraktaten af 1970 skulle udleveres i løbet af 25 år fra 1971 fra Danmark til Island. De to håndskrifter var dels det ældste bevarede islandske håndskrift, et *fragment* af en prædikensamling fra ca. 1150 e. Kr. (AM 237 folio), dels *Stjórn-håndskriftet*, et illumineret bibelhåndskrift med Det Gamle Testamente oversat til islandsk fra ca. 1350 (AM 227 fol.), måske det nærmeste man i sammenligning med håndskrifter fra det øvrige Europa kommer et pragthåndskrift.

D. 18. april var den sidste sending af håndskrifter, 16 store forseglede pakker, primært omfattende arkivalier i form af retsdokumenter, såkaldte *diplomer*, bragt ombord på det danske søværns inspektionsskib, korvetten *Vædderen*, i Københavns havn for at blive sejlet til Island, hvortil de ankom d. 6. maj og blev modtaget under betydelig opmærksomhed, omend ikke den samme festivitas som d. 21. april 1971, hvor en tidligere "Vædder" overbragte den

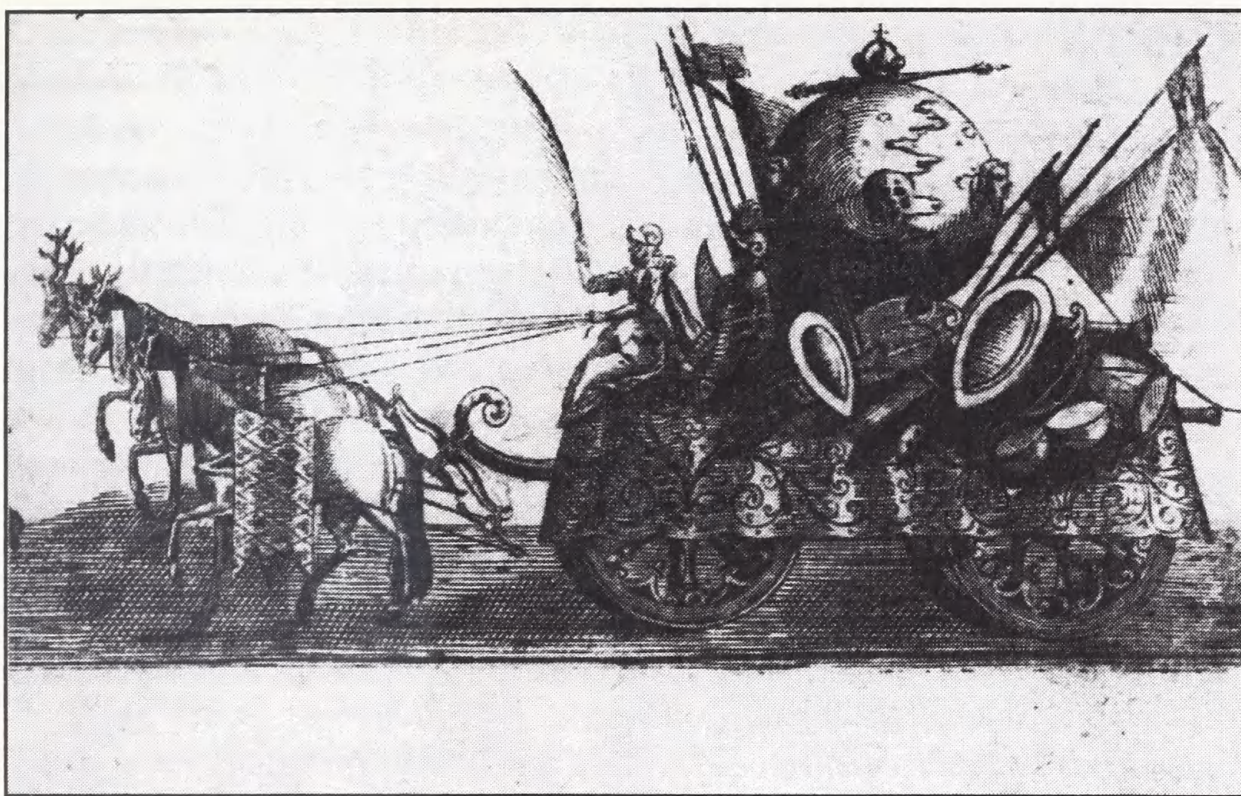
første sending, omfattende bl.a. de to berømteste af alle islandske håndskrifter *Flatøbogen* og *Kongebogen* (*Codex Regius*). Dengang blev håndskrifterne ledsaget af en delegation af danske ministre og folketingsmedlemmer, denne gang måtte Universitetets rektor og Det Kongelige Biblioteks direktør overbringe hilsener på den danske regerings vegne. I alt er der i de 25 år 1971-1997 udleveret 141 håndskrifter fra Det kongelige Bibliotek og 1.666 håndskrifter, 76 fascikler med ca. 1.350 diplomer og 74 pakker apografer med ca. 6.000 diplomafskrifter fra Den Arnamagnæanske Samling.

Hermed afsluttedes en generations diskussioner, to retssager, endeløse forhandlinger og 25 års udleveringsforretninger, og en helt enestående sag i nordisk stats- og kulturhistorie havde fundet en usædvanlig løsning. Enestående ud fra både en juridisk, en folkelig og en kulturpolitisk synsvinkel.

Om udleveringssagens historie vil *Magasin* i et senere nummer bringe en artikel af bibliotekets chef.

Fund og Forskning 1997

Argang 36 af *Fund og Forskning i Det Kongelige Biblioteks Samlinger* er den hidtil mest omfattende. Den repræsenterer et bredt udsnit af forskningsinteresser hos bibliotekets medarbejdere og forskere med tilknytning til bibliotekets arbejdsmark. Ud over større og mindre afhandlinger og en kritisk forsknings- og litteraturoversigt bringes som noget nyt anmeldelser af et par centrale værker fra de seneste år. Det er værker, som for en væsentlig del

Triumfvognen fra Della Cavalleria ..., Remlingen 1610.

bygger på bibliotekets samlinger.

Jesper Düring Jørgensen fortsætter sin introduktion i *Fund og Forskning* 34 til Georg Engelhard Löhneysens ridebøger i *Det kongelige Bibliotek*. Artiklen behandler sammenhængen mellem Löhneysens håndskrevne bidbøger og hans trykte rideværker fra 1588 og 1609-1610. Ved at analysere tre håndskrifter fra 1576, 1578 og 1604, der påviseligt har Löhneysen som ophavsmand, kan sammenhængen mellem Löhneysens håndskrifter og trykte bøger belyses. Håndskrifterne kan ikke betragtes som manuskripter til de trykte bøger, men snarere som prototyper herfor, idet håndskrifternes stof, disposition og udformning har været bestemmende for bøgerne. Håndskrifterne fra 1576 og 1578 er forløbere for Löhneysens bidbog fra 1588, medens håndskriftet fra

1604 er et turneringshåndskrift, der i prægtigt farvelagte tegninger skildrer optog og dystrikt i Hamborg 30. okt. - 3. nov. 1603. Velbevarede arkiver gør det tillige muligt at få et godt kendskab til personen Löhneysen, hvorved der tilføjes denne genrehistoriske studie en mere almen kulturhistorisk dimension.

Henrik Dupont præsenterer et nyerhvervet eksemplar af Gerhard Mercators *Atlas sive Cosmographicae Meditationes*, 1595, der er en del af Mercators meget ambitiøse plan om en fuldstændig beskrivelse af verden, dens skabelse, historie og geografi. Mercator nåede ikke at fuldføre værket, som dog alligevel blev normsættende for eftertidens kartografi og atlasproduktion. Atlasset har en særlig tilknytning til Danmark, idet værket er tilegnet Henrik Rantzau, statholder i Slevig-Holsten, der

Kongens Nytorv med den senere d'Angleterre-bygning. Lysbillede 8 x 8 cm af Fred. Riise fra begyndelsen af dette århundrede efter nu forsvundet daguerreotopi 1840. Spejlvendt optaget, her gengivet retvendt. Billedet er optaget fra den daværende militære højskole (hvor nu Det kgl. Teater ligger). Kgl. Bibliotek, Billedsektionen, Historisk Teknisk samling nr. 67.

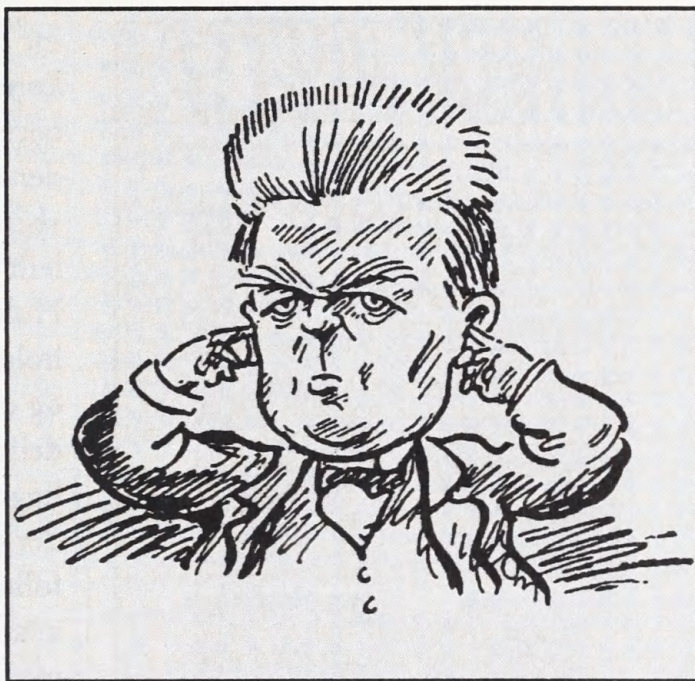
var bidragyder til atlasset med såvel geografiske oplysninger som økonomisk støtte. Det erhvervede eksemplar er sammensat på en måde, der giver grund til at antage, at det er købt af eller foræret til en dansk person, men på grund af senere ombinding er det ikke muligt at præcisere proveniensen.

Ingrid Ilsøe fortsætter sine *bogbindshistoriske studier* i *Fund og Forskning* 34 og 35 med en præsentation af et udvalg af bemærkelsesværdige danske bogbind i Det Kongelige Biblioteks samlinger fra preioden under inddragelse af arkivalske kilder til dokumentation af, hvem der har udført bindene. Der gives en oversigt over de københavnske bogbindere ved det 18. århundredes midte, og skiftet efter hofbogbinder Martin von Fenden fra 1742 fremdrages. Heraf fremgår det, hvordan en bogbinders

værktøj kunne blive spredt blandt andre bogbindere, og herved afkræftes den hidtil fremherskende hypotese, at værktøjet altid gik i arv fra fader til søn, som hævdede af Sofus Larsen og Anker Kyster i *Danish Eighteenth Century Bindings 1730-1780*, København 1930. Yderligere detailstudier kaster lys over bogbind udført af Jacob Wilhelm Boppenhausen, samt over Georg Julius Liebe, Peter Lyman og C.G. von Fendens samarbejde om indbindingen af Frederik Vs salvsingsakt 1750.

Torben Holck Colding præsenterer *musikerportrætter udført af pastel- og miniaturemaleren Christian Hornemann*, der har portrætteret Ludwig van Beethoven i Wien 1802, Friedrich Kuhlau i København 1815 og 1828, og Carl Maria von Weber i København 1820. Artiklen omhandler især portrætter af

Karikaturtegning af Carl Nielsen,
tegnet af Jensenius og bragt i BT 28.
juni 1925.

den københavnske Gerson-families medlemmer. Først malede Hornemann Nicolay Gerson som 13-årig i 1815 i forbindelse med, at denne sammen med Kuhlau spillede Mozarts koncert for to klaverer (Köchel 365) ved en offentlig koncert, og i tiden efter udførte han adskillige portrætter af Nicolays ældre brøder, Georges, som spillede en betydelig rolle i dansk musikliv indtil sin tidlige død i 1825. Georges Gersons musikalske produktion omfatter 200 numre, af hvilke adskillige blev spillet, medens han levede. Seks sange blev udgivet 1843, og den ene af hans to symfonier udkom i 1983.

Marie Louise Berner behandler introduktionen af *fotografien i Danmark 1839-1840* og dens placering inden for videnskab og kunst. Efter at en rapport fra arkæologen C.T. Falbe i januar 1839 var blevet overgivet til naturvidenskabsmanden H.C. Ørsted, var fænomenet i den almindelige bevidsthed

placeret som naturvidenskab, hvilket be- styrkedes af den herskende kunstopfat- telse. I Paris gjorde Daguerres egne bil- leder så dybt indtryk ved deres gengi- velseskvaliteter, at iagttagere tidligt så mediets kunstneriske muligheder. Da de første daguerreotypier i efteråret 1839 dukkede op i København, var det imid- lertid i form af to temmelig mislykkede optagelser foretaget af C.T. Falbe, der forinden forgæves havde forsøgt at af- købe Daguerre et par af dennes egne billeder. Derfor gjorde daguerreotypi- erne ikke noget særligt indtryk på den danske kunstverden. De første optagelser på dansk grund blev i foråret 1840 fore- taget med de først anskaffede daguerreo- typi-apparater her i landet, det ene på Den polytekniske Lærestalt, det andet på Den militære Højskole. Fotograferne var naturvidenskabeligt interesserede folk, der kort efter forlod fotografien, og først derefter fik fotografien mulighed for at etablere sig uden for den naturvi-

Dansk Presse var udsprunget af kredse, der ville aktivere socialdemokrater for Frihedsrådets linie. Blandt midlerne hertil var hurtig journalistik og slående billedserier. Her et eksempel på sidstnævnte, "Brøleabernes tid er snart forbi", forsiden i september 1944, hvor både dyr og afrikanere sidestilles med de nazistiske ledere. Afrikanere har ikke stået i høj kurs hos redaktionen.

denskabelige verden; men da var de officielle opfattelser allerede formet.

John Fellow Larsen beskriver *Carl Nielsens to besøg i Wien i 1894 og 1928*, der var af afgørende betydning for komponistens udvikling. Rejsen i 1894 gav en personlig afklaring af forholdet til Wagner og bragte Nielsen på besøg hos Brahms. I 1928 befandt Nielsen sig på sit livs højde, han var i Wien som dommer i den internationale Schubertkonkurrence og var på én gang ambassadør

for sit lands musik og isoleret, moderne komponist. Wiener-klassikerne havde betydet meget for Nielsens gennembrud, der resulterede i den komiske opera *Maskekarade*. I en analyse af forholdet mellem denne opera og dens tekstgrundlag i Holbergs 1700-tals komedie og af forholdet mellem henholdsvis komediens og operaens forhold til deres samtidig tydeliggøres operaens mening og anskueliggøres Nielsens særlige modernisme, der tillod ham samtidig at komponere folkelige sange og moderne koncertsalsmusik. Artiklen drager paralleller mellem Nielsens tidsdiagnose og den skildring af værdiernes sammenbrud, som filosofen og digteren Hermann Broch arbejdede på netop i Wien i 1920'erne.

John T. Lauridsen underkaster *kilderne til undergrundspressens historie under den tyske besættelse 1940-1945* en kritisk analyse og giver dernæst en oversigt over de eksisterende samlinger og en bibliografi over sekundærlitteraturen. Det påvises, at den hidtil enerådende bibliografi fra 1954 over illegale bøger og blade er behæftet med meget stor usikkerhed i det statistiske materiale, som derfor skal benyttes med den største varsomhed. Det konstateres, at undergrundspressens betydning langt overskred dens oplagsmæssige udbredelse - som opinionsdanner kunne undergrundspressen skrive det, de legale aviser var afskåret fra; men "kampen med ord" har lige siden besættelsestiden stået i skyggen af andre modstandsformer, først og fremmest sabotagen. Det er artiklens andet hovedanliggende at bidrage til opvurderingen af den ikke-voldelige mod-

standskamps betydning. Undergrundspresen var medvirkende til at danne opinion imod samarbejde med besættelsesmagten og for en mere aktiv modstand.

Fund og Forskning ..., bd. 36, 1997. 412 s. Ill. Kr. 350,- i løssalg; kr. 250,- i abon.

Dania Polyglotta

Det Kongelige Bibliotek har udsendt en ny årgang, 1996, af *Dania Polyglotta*, bibliotekets store årsfortegnelse over fremmedsproget litteratur om Danmark og udenlandsk litteratur med tilknytning til Danmark. Fortegnelsen omfatter 1622 titler på relevante bøger og artikler, ordnet efter emner på samme måde, som bøgerne står på hylderne i et folkebibliotek (DK5), og det er således nemt at finde frem til de emner, man måtte interessere sig for. Og under hvert emne er litteraturen ordnet efter publikationens sprog, så man hurtigt kan se, hvad der foreligger på det eller de sprog, man kan læse.

Udvalget af litteratur spænder over alle aspekter af livet i Danmark, fra vor brug af internet til historie og personalhistorie, hvor vi finder en tjekkisk oversættelse af Ninkas bog om Dronningen sammen med en engelsk bog om hendes søster Benedikte.

Under psykologi bemærker man titlen *Pølsetyskere und dumme Dännen*, egentlig en dansk bog til tysksundervisning, men samtidig en tankevækkende dokumentation af to nationers forestillinger, ikke altid lige smigrende, om naboen på den anden side af grænsen.

Forholdet til vor store nabo sydpå afspejles også i tre vidt forskellige bøger: *Operation Lion*. *Henrik V. Ringsted und der Idstedt-Löwe*, hvori Jörn-Peter Leppien beretter om vor store udenrigskorrespondents redning af Istedløven i 1945. Et ganske andet aspekt berøres s. 105 af Eberleins og Habels begejstrede bog *Die Olsenbande. Das grosse Buch für Fans*, Berlin 1995 - Olsenbanden var og er umådelig populær i Tyskland, både i Vest og i Øst. Endelig vidner Michael Maar: *Geister und Kunst. Neuigkeiten aus dem Zauberberg*, München 1995 om den dybe, men hidtil upåagtede virkning H. C. Andersen havde på Thomas Manns digtning.

Oversigten over de udenlandske oversættelser af dansk skønlitteratur fylder 9 sider og rummer både klassikere som *En Landsbydegns Dagbog* oversat til engelsk (illustreret af Povl Christensen og indledt af den berømte engelske forfatter Margaret Drabble) og nye digtere i rigt udvalg - for eksempel er Peter Høeg oversat til engelsk, finsk, græsk, litauisk, nederlandsk, norsk, spansk, svensk og tysk.

Overhovedet fylder afsnittene med kunst og litteratur meget i fortegnelsen. På det mere jordnære plan optager samfundsvidenskaber og geografi 30 sider, og historie andre 30 sider.

Dania Polyglotta er således et fremragende redskab til at informere udlændinge om vort land, vore samfundsf forhold og vor kultur. Men i kraft af den store mængde udenlandsk litteratur om Danmark i *Dania Polyglotta* er fortegnelsen tillige en vigtig nøgle for os selv til information om udlandets opfat-

telse af Danmark, en opfattelse der i den her fortegnede litteratur svinger mellem etiketter som kartoffelkongedømme, provinshul, social utopi og ferieparadis.

Dania Polyglotta. Literature on Denmark in languages other than Danish & Books of Danish interest published abroad. New Series 28. 1996. 1997. 179 s. Kr. 460,-

Index Translationum

Index Translationum er en international bibliografi over alle oversatte bøger, uanset sprog og emne, baseret på at hvert land indberetter de i det pågældende land udgivne oversættelser til hovedredaktionen hos Unesco i Paris. Det Kongelige Bibliotek står som nationalbibliotek for det danske bidrag, og redaktionen ligger i Danske Afdelings Nationalbibliografi-sektion, som foretager selektion og klassifikation efter UDC.

Danske Afdeling har i juni 1997 til Unesco i Paris sendt en diskette med 3002 poster, som dækker det danske bidrag for 1996 til *Index Translationum*. Posterne, der er downloadede fra Danske Afdelings katalog i REX2, indgår i en database. Desuden vil bidraget blive publiceret i *Index Translationum* on CD-ROM (1979-1996, vol. 32-49), som udkommer i løbet af 1997.

Danemark (DNK), Denmark, Dinamarca: [dansk bidrag for året 1996 til Index translationum]/udarbejdet af Det kongelige Biblioteks Danske Afdeling. København: Det kongelige Bibliotek, 1997. 1 diskette (udtræk af REX). Skal publiceres i Index Translationum on

CD-ROM (1979-1996, vol. 32-49) i 1997.

Index Translationum on CD-ROM er tilgængelig på Det kongelige Biblioteks CD-ROM netværk under "Almene baser".

Erhvervelser

Danske Afdeling

Ny oversættelse til kinesisk af alle H.C. Andersens eventyr. Bd. 1-4. Udgaven er rigt illustreret af kinesiske kunstnere og blev overrakt som gave til Det Kongelige Bibliotek 9. april 1997 af oversætteren, Senior Translator Lin Hua.

Håndskriftafdelingen

En lille samling personalia vedr. maleren Johan Rode.

En samling breve og manuskripter af Ursula Dahlerup.

En samling manuskripter m. m. af forfatteren Jørgen Christian Hansen.

En samling breve og manuskripter af forstanderinde Karen Bagge.

En samling manuskripter af forfatteren F.P. Jac.

Læge Alfred Bertelsens dagbog fra den litterære Grønlandsekspedition, dat. 1902-03.

Iøvrigt har afdelingen erhvervet en række andre samlinger og enkelte breve og manuskripter af blandt andre H.C. Andersen, Carsten Niebuhr, Holger Drachmann, Viggo Jarl, Jeppe Aakjær, Kaj Munk, Johannes Jørgensen og Herman Bang.

Opmærksomheden henledes på, at nogle af nyerehvervelserne indtil videre kun kan benyttes efter skriftlig tilladelse.

Kort- og Billedafdelingen,
Billedsektionen

Et kisteblad (Cl. 453): *Vægter-Vers som siunges ved Natte-Tiider af Vægterne udi Kjøbenhavn.*

Portrætter i fotogravure: Fritz Fuchs, Anna-Riitta Fuchs, Anneli Fuchs. Fra Niels Borch Jensen, Værksted for kobbertryk.

Kort- og Billedafdelingen,
Det Nationale Fotomuseum

Al Taylor: *The Thumbs*, 1997. Portfolio med 10 fotogravurer. Ed. 10/18.

Cindy Sherman: *Untitled*, 1992. Ed. 62/125 (oprindeligt doneret til fordel for det demokratiske partis senatsvalgkampagne i New York 1992).

Pia Arke: *Krabbelfjensen*, 1997 og *Telegrafi* u.å.

Tove Kurzweil: en samling portrætter og topografiske optagelser, f.eks. Henrik Brahe 1989/1992, Kirsten Dehlholm 1990/1991, Jes Fomsgaard 1990/1991, Jørgen Nash 1990/1991, Lars Ravn 1989/1991, Frank Rubin 1984/1991, Joyce Tenneson 1990/1991, Anders Tinsbo 1986/1991. Ørkenlandskab mellem Tel Aviv og Eliat 1997/1987, Skulptur i park, Athen 1988, Skulptur indendørs, Athen 1988, Cestio-pyramiden, Rom, 1984/1988,

Baron Ochs. Alfred Roller's kostumetegning fra førsteopførelsen af *Rosenkavalieren*. Erhvervet til Musikafdelingen sammen med Richard Strauss' værker i 18 bind.

Skibsside i Piræus 1988, Island, hhv. den vestlige del og den sydlige del, 1995. Topografiske optagelser fra København 1995 fra serien "den oversete by - det sansede København".

Musikafdelingen

Fra Finn Laisner, Danmarks Radios bibliotek, er modtaget partiturer i autograf af Vagn Holmboes Kammerkoncert nr. 10 (dateret 13. januar 1946) og Orkesterkoncert, opus 38, dateret 18. marts 1945. Disse værker supplerer Musikafdelingens i forvejen fylde samling af Holmboes manuskripter.

Af kontorchef Emil Marott, Højby Sj., er indkøbt to musikteoretiske skrifter, bundet sammen i ét bind og begge trykt 1687: Daniel Speer, *Grundrichtiger ... Unterricht der musikalischen Kunst* (trykt i Ulm) og Johann George Ahle, *Unstruhtinne, oder musikalischen Gartenlust ...* (trykt i Mühlhausen). Begge er vigtige kilder til samtidens musikalske praksis, og førstnævnte indeholder et af de tidligste eksempler på en systematisk undervisningsplan i klaverspil for amatører, *Leichte Information des Claviers vor das Frauen-Zimmer*.

Richard Strauss Edition. Scores of the complete stage works in 18 volumes ... Mainz. Schott - London: Boosey & Hawkes. Med udgaven følger 45 farve-reproduktioner af Alfred Roller's originale scene- og kostumetegninger til førsteopførelsen af *Rosenkavalieren*.

Three Centuries of American Music. A Collection of American sacred and secular music. Boston: G.K. Hall. 12 vols.

Universitetsbiblioteksafdelingen

Fra professor dr. phil. Gunnar O. Svanes bogsamling har Universitetsbiblioteksafdelingen erhvervet 172 titler inden for slavisk sprogvidenskab, herunder især bøger vedr. ældre sprogtrin.

Udlån til udstillinger

Gottorf im Glanz des Barocks. *Kunst und Kultur am Schleswiger Hof 1544-1713*, Schloß Gottorf, Slesvig, 9. juni - 19. oktober 1997. Udlån fra Boghistorisk Samling, Orientalisk og Judaistisk Afdeling, Kort- og Billedafdelingen, Universitetsbiblioteksafdelingen. Musikafdelingen, Danske Afdeling og Håndskriftafdelingen.

Personalia

Overbibliotekar Steen Bille Larsen deltog 21. - 22. april 1997 i LIBER-Expert Committee *Library Architecture Group*, Sheffield, England; deltog 5. - 6. maj 1997 i vice-direktørkonference i Køge, arrangeret af Forvaltningshøjskolen.

Kst. overarkivar Jesper Düring Jørgensen holdt ved Det dansk-islandske håndskriftsymposium 19. - 22. juni 1997 i Reykjavík forelæsning med titlen *Om det "forsvundne" håndskrift NKS 1824b, 4to.*

Førstebibliotekar Ingrid Fischer Jonge deltog 13. - 14. maj 1997 i symposiet *Den globale kommunikation* med den italienske fotograf Oliviero Toscani. Symposiet var arrangeret af Kunstmuseet Trapholt; deltog 11. - 15. juni 1997 i *Biennalen* i Venedig; deltog 24. - 26. juni 1997 i *Documenta* i Kassel.

Afdelingsbibliotekar Karen Høgsberg besøgte 12. - 13. juni 1997 Nasjonalbibloteket i Mo i Rana, Norge, for at høre om pligtaflevering af elektroniske tidsskrifter.

Forskningsbibliotekar Ingrid Ilsøe, Boghistorisk Samling, pensione-

redes d. 1. juli 1997.

Førstebibliotekar Grethe Jacobsen deltog i det fjerde møde i styregruppen for EROMM (European Register of Microform Masters), i Zürich, 5. - 6. maj 1997.

Direktør Erland Kolding Nielsen deltog 3. april 1997 i Kulturnet Danmark IT-Kulturforum, Kulturministeriets officelle åbning af *Kulturnet Danmark*, i Nationalmuseets festsal; deltog 18. april 1997 i reception i anledning af "Vædderen"s afsejling med de sidste islandske håndskrifter, ved Amaliehaven; deltog 23. - 24. april 1997 i Nordisk Rigsbibliotekar- og Nationalbibliotekschefmøde på Det Kongelige Bibliotek og Statens Bibliotekstjeneste; deltog 9. maj 1997 i Sitzung im Wissenschaftlichen Beirat, Eutiner Landesbibliothek, Tyskland; deltog 14. maj 1997 i indvielsen af den nye hovedbygning til Die Deutsche Bibliothek, Frankfurt am Main; deltog 22. - 24. maj 1997 i Nordisk Videnskabeligt Bibliotekarforbunds 50-års jubilæumskonference og Danmarks Forskningsbiblioteksforenings årsmøde på Hotel Marienlyst i Helsingør med foredrag om *nordisk samarbejde*.

Førstebibliotekar Niels Krabbe holdt i dagene 17.-20. februar 1997 gæsteforelæsninger om Kurt Weill på Bristol University, King's College, London og Royal Holloway and Bedford New College, London; holdt foredrag om Mozart og bidrog med værkintrouktioner i forbindelse med *Kammermusikdagene på Løgumkloster Refugium* 21. - 22. marts 1997.

Forskningschef John T. Lauridsen holdt 29. april 1997 foredrag om

Den svære vej fra land til by ved Selskabet for dansk genealogi og Personahistories generalforsamling; er 26. maj 1997 af Det humanistiske Fakultet, Århus Universitet, udpeget til medlem af bedømmelsesudvalget vedr. den af seniorforsker Henrik Horstbøll for doktorgraden indleverede afhandling *Menigmands tryk*; er fra 1. juni 1997 beskikket som censor i historie ved universiteterne; er 26. juni 1997 indtrådt i udvalget, der skal bedømme de videnskabelige kvalifikationer hos de arkivarer ved Statens Arkiver, ansat på overgangsordning, som har tilkendegivet, at de ønsker at lade sig bedømme med henblik på overgang til en seniorforsker- eller seniorrådgiverstilling inden for den videnskabelige stillingsstruktur.

Bevaringschef Jonas Palm deltog 16. - 17. juni 1997 efter indbydelse fra The State Secretary for Education, Culture and Science og The Netherlands and the Netherlands Institute for Cultural Heritage i den europæiske workshop *Iron-gall-ink Corrosion*, i Rotterdam.

Forskningsbibliotekar Erik Petersen holdt ved Det dansk-islandske håndskriftsymposium 19. - 22. juni 1997 i Reykjavík forelæsning med titlen *Om håndskrifternes mobilitet på Arne Magnussons tid*.

Overarkivar Birgitte Possing holdt ved Det dansk-islandske håndskriftsymposium 19. - 22. juni 1997 i Reykjavík forelæsning med titlen *Indhold, accession og bevaring i en moderne håndskriftafdeling*.

Afdelingsbibliotekar Susanne Sagar deltog 28. febr. 1997 i *The International ISMN Advisory panel Board*

Meeting i Frankfurt i forbindelse med *Frankfurt Music Fair*.

Forskningsbibliotekar Bruno Svindborg var 7. - 11. april 1997 på studiebesøg ved håndskriftafdelingerne på Staatsbibliothek zu Berlin.

Afdelingsbibliotekar Esther Skaarup og bibliotekar Connie Juul Jepsen deltog i det 22. møde for ledere af ISSN centre, Budapest 27. - 30. maj 1997.

Afdelingsbibliotekar Anne-Marie Smith deltog 23. - 24. april 1997 i EAGLE (European Association for Grey Literature Exploration) Workshop og Technical Committee Meeting, i Karlsruhe, Tyskland.

7. maj afholdt Danske Afdeling et fremtidsseminar for alle medarbejdere på Hotel Frederiksdal, Lyngby. Ialt 51 (ud af 55) medarbejdere deltog.

Direktionen, førstebibliotekar Niels Krabbe, forskningsbibliotekar Henrik Dupont, afdelingsbibliotekarerne Hanne Lund, Karen Høgsberg, Anne-Marie Smith, bibliotekarerne Mette Abildgaard, Therese Høeg Jacobsen, Else Jensen-Storch, sektionsleder Susanne Olsen, kontorfuldmægtig Lene Kjellesberg, overassistent Uffe Bergh og driftschef Leo Poulsen deltog 22. - 23. maj 1997 i Årsmøde i Danmarks Biblioteksforening, Marienlyst, Helsingør.

Direktør Erland Kolding Nielsen, overbibliotekar Steen Bille Larsen, forskningsbibliotekar Henrik Dupont, afdelingsbibliotekarerne Hanne Lund, Karen Høgsberg, Anne-Marie Smith,

sektionsleder Susanne Olsen, bibliotekarerne Else Jensen-Storch, Therese Høeg Jacobsen, assistenterne Christina Mortensen, Per Jørgensen og Bogumila Baranowska deltog 22. - 24. maj 1997 i NVBFs 50-års Jubilæumskonference, Marienlyst, Helsingør.

Direktør Erland Kolding Nielsen, overbibliotekarerne Karl Krarup og Steen Bille Larsen og førstebibliotekar Annika Salomonsen deltog 31. maj - 2. juni 1997 i genindvielsen af Kungliga Biblioteket i Stockholm efter bibliotekets om- og udbygning.

Førstebibliotekar Bodil Koch og afdelingsbibliotekar Lene Bundgaard var 11. - 13. juni 1997 på studiebesøg på Kungliga Biblioteket i Stockholm og Universitetsbiblioteket i Uppsala.

Direktør Erland Kolding Nielsen, overbibliotekar Steen Bille Larsen, overarkivar Birgitte Possing, kst. overarkivar Jesper Düring Jørgensen, forskningsbibliotekar Erik Petersen, overassistent Palle Ringsted og sektionsleder Karsten Bundgaard deltog 19. - 22. juni 1997 efter indbydelse i *Dansk-islandsk Håndskriftsymposium*, arrangeret af Stofnun Árna Magnússonar á Islandi, i anledning af afslutningen på sagen om udlevering af håndskrifter fra Den Arnamagnæanske Samling og Det Kongelige Bibliotek til Islands Universitet, i Reykjavík.

Seks medarbejdere fra Kontoret for Internationale Publikationer var 23. juni 1997 på studiebesøg i Sektionen for Internationale Publikationer, Statsbiblioteket.